

VAL D'ARAN

**PUBLICACION D'INFORMACION
E OPINION DERA VAL D'ARAN**

NR. 32 - MAI - JUNH
GESSUDA BIMESADÈRA

EXEMPLAR DE FRANC

Homonymes (General)
sig. REPUBLICA
802

**A
R
A
N**

PARADOR DE TURISMO
D. GASPAR DE PORTOLÁ
* * * *

Ctra. a Baqueira Beret, s/n.
25599 ARTIES (Lérida)

Tels. (973) 64 08 01/02 - Telefax 64 10 01
Dron. Telegráfica: Paral

PARADOR DE TURISMO
DEL
VALLE DE ARÁN
* * *

Ctra. del Tunel, s/n.
25530 VIELHA (Lleida)

Tel. (973) 64 01 00 - Telefax 64 11 00
Dron. Telegráfica: Paral

PASE UNAS VACACIONES INOLVIDABLES
EN CUALQUIERA DE LOS
PARADORES DE TURISMO
DEL VALLE DE ARÁN

donde podrá disfrutar de una cocina selecta
y de las atenciones que son propias
de los Paradores de Turismo

EXEMPLAR DE FRANC
Depos. Legau: L-48/1983

ADMINISTRACION:
Casteth, 9 Tel. (973) 64 15 97
25530 VIELHA (Lleida)

EDITE:
Asociacion «AMAS ARANES»

TIRADA:
2.000 exemplars

ESTAMPE:
Imprimaria Vidal
C/. deth Casteth, 10 Tel. (973) 64 08 85
25530 VIELHA

DIRECTOR PUBLICACION:
Enrique Vidal Vidal

CONSELH DIRECCION:
Enrique Vidal Vidal
Francès Vidal Vidal

Fotografia Portada:
José Mª Solé Monlau

Tema Portada:
Vista d'Aran

Editat damb era col.laboracion dera Diputacion de Lleida.

Era direccion non s'identifique cap ne tamb tota aquera grafia aranesa que non sigue era oficiau ne tamb eth contengut des tèxtes signats quaussevolh des sòns components a titol personau o pes possibles collaborators.

ARAN

PUBLICACION D'INFORMACION E OPINION DERA VAL D'ARAN

nr. 32

Mai - Junh

GESSUDA BIMESADERA

SOMARI

Editoriau	4
Especiau Eleccions	6
Programa Unitat D'Aran	7
Era Nòsta Istoria (Documents)	12
El Teatro en Viella	17
Efemérides	18
Fecsa al corriente	19
Activitats (Leçon)	20
Cartes as legedors	23

ES QUE DESIRIGUEN PUBLICAR ESCRITS O CARTES D'OPINION EN "ARAN" MOS AN DE REMETER FOTOCOPIA DETH SON CARNET E SIGNAR ER ESCRIT E PRESENTA-LO O REMETE-LO EN C. CASTETH, 9 DE VIELHA O ENA IMPREMTA VIDAL.

JUNTA DE PUBLICACION E PUNTS DE DISTRIBUCION

ARRES

Bar eth Mirador

AUBERT

Hosteria Dedieu

ARTIES

P.T.D.Gaspar de Portolá

Restaurante Montarto

BAQUEIRA-BERET

Estación Esquí Baqueira-Beret

Fincas Edelweiss

BETREN

Lavanderia Jonerik- Elurra

Eth Paum- La Huerta

BOSSOST

Borda Lúsia

Restaurante Portillón

Industrias A.Madrid

Libreria Santamaria

CASARILH

Restaurant Era Torrada

ESCUNHAU

Restaurant « Es Pletieus»

ES BODES

Bar El Puente

LES

Ajuntament de Les

Escuela de Hosteleria

Casablanca

Hotel Europa

Hostal Juan Caneján

Hostal del Isard

Restaurant Los Baños

Modul Serveis

Hostal Talabart

PONT D'ARROS

Restaurant Artigané

Restaurant Cal Manel

SALARDU

Ajuntament Naut Aran

Hotel Lacreu

TREDOS

Bartomeu Pujol, S.L.

VIELHA

P. Turismo Valle de Arán

F.E.C.S.A.

La Caixa

Unico - Autoservicios

Hoteles Hipic, Baricauba,

Serrano, Riu Nere

Bodysport

Restaurant Neguri

Pasteleria Setó

Bar Los Pirineos

Winterthur Seguros

Casa Manolo

Restaurant Antonio

Yanna y Bar Vidal

Hostal Turrull

Automóviles Folch- Seat

Joan Casasayas

Electrónica Perailes

Cárniques Montgarri

Rest. Gustavo y M^aJosé

Hotel Delavall

Rimaya

Libreria Ruda

Oficina INEM

Oficina Información y Turismo

Hospital Comarcal

Carniceria Sedano

Construcciones Filloy

Cuylas

Restaurant Era Lucana

Gimnasio Sapporo

BARCELONA

Oficina Información Turistica

LERIDA

Oficina Municipal Turismo

EDITORIAU

Era taula ei servida, eth 26 de Mai es aranesi escuelheram es nòsti gestors enes ajuntaments e en nòste flamant conselh, que ara vista des opcions presentades, se mos aufris un menú de plats fixes damb opcion sonque a escuelher es acompanhaments. Gràcies as maus que produís eth sistèma electorau que patim, es que non siguen d'acòrd damb aguest menú sonque les quede era possibilitat de barrar era envolòpa sense arren laguens, o era irresponsabilitat dera abstencion, en tot aué-se de conformar vedent retalhada era sua libertat de sonque un dia cada quate ans. Ben didie un illustre pensaire que, eth pòble que sonque exercís era libertat que pense qu'a eth dia des eleccions, merite que la pèrde.

Serà difícil crear un conselh conseqüent e practic, entà çò que s'an de desvolopà-se procediments de foncionament, delimitar foncions pactades e priorisar realisacions, damb govèrns de majoria absoluta quina unica finalitat ei era conservacion e era utilisacion deth poder entà dominar en favor des sues pròpies conveniències estructuraus deth partit.

Demorem que aguesti partits qu'obtinguen aguesta majoria absoluta, reflexionen sus era conveniència d'utilisà-la plan com cau a partir deth dia 26 e realisar ua gestion de consentiment mutu e de participacion des fòrces sociaus, en tot adaptà-se as besonhs de futur entà Aran que era grana majoria desiram.

RESTAURANT - FONDA

LOS BAÑOS

Daniel Boya ☎ 64 80 30

SNACK - BAR "ES NERES"
TAPAS

Carrer Banhs, 19 - Tel. 64 83 89 **LES - Vall d'Aran**

EDITORIAL

La mesa está servida, el 26 de Mayo los araneses elegiremos nvestros gestores en los ayuntamientos y en nuestro flamante conselh, que a la vista de las opciones presentadas, se nos ofrece un menú de platos fijos con opción tan solo a elegir los acompañamientos. Gracias a los males que produce el sistema electoral que sufrimos, los que no estén de acuerdo con este menú solo les queda la posibilidad de cerrar el sobre sin nada dentro, o la irresponsabilidad de la abstención, debiendo conformarse viendo coartada su libertad de un solo dia cada cuatro años. Bien decia un ilustre pensador que, el pueblo que solo ejerce la libertad que cree que tiene el dia de las elecciones, merece que la pierda.

Será difícil crear un conselh consecuente y práctico, para lo cual deben desarrollarse procedimientos de funcionamiento, delimitar funciones pactadas y priorizar realizaciones, con gobiernos de mayoría absoluta cuya unica finalidad es la conservación y la utilización del poder para dominar en favor de sus propias conveniencias estructurales del partido.

Esperemos que estos partidos que obtengan esta mayoría absoluta mediten sobre la conveniencia de utilizarla para bien a partir del dia 26 y realizar una gestión de consentimiento mutuo y de participación de la fuerzas sociales, adaptándose a las necesidades de futuro para Aran que la gran mayoría de-seamos.

CONSTRUCCIONES FILLOY, S.A.

Carrèr deth Castèth, s/n.

Apdo. 20 Telf. (973) 64 01 15 25530 VIELHA (Lérida)

Unico

AUTOSERVICIOS

JUAN RIU

Mayor, 14 - Teléf. 640057

Anglada, 6 - Teléf. 641054

Pas d'Arro, 47 - Teléf. 641056

VIELHA - Lérida

SERVICIO - CALIDAD - PRECIO

HOTELES

HIPIC SASCUMES

BARICAUBA

SERRANO

RIU NERE

* *

☎ 64 01 50 - 64 08 88

VIELHA - VALLE DE ARAN

ESPECIAU ELECCIONS

En tot dar compliment ara editoriau deth n.º 31 /Març-Abriu ena que convidàuem a toti es Partits Politics e Agropacions d'Electors a que publicàssen es sòns programes electoraus en aguesta revista, les oferim a continuacion relacion des madeishi.

ESPECIAL ELECCIONES

Dando cumplimiento a la editorial del n.º 31 /Marzo-Abril en la cual invitábamos a todos los Partidos Políticos y Agrupaciones de Electores a que publicasen sus programas electorales en esta revista, les ofrecemos a continuación relación de los mismos.

PROGRAMA ELECTORAU DE UNITAT D'ARAN-PARTIT NACIONALISTE ARANES

CONSELH GENERAU 26 Mai 1991

PRESENTACION

PER UN PAIS DIFERENT...

Desde hè quauqui ans estam perdent eth pais. La perdem per que es que mos govèrnen non an era sensibilitat que cau entà preservar era sua riquesa naturau, es sòns montanhes, es sòns rius, era sua cultura e era sua gent; e per que es que govèrnen non an era capacitat suficienta entà oferir un futur econòmic ath nòste pais fonamentat en torisme en tot desvolopar es estructures necessaries e en tot ofertar atraccions alternatives. E per que auem un pais que se degrade per ua dolenta politica orbanistica cargada de interèsi personaus, dam ua manca de atencion preferent pera assistencia sociiau, er ensenhament des nòsti hilhs, era cultura, er espòrt e era sanitat... Durant quate ans auem vist a Aran damb ua grana mancança de inversions en toti aguesti ambits, que se sumauen ara incapacitat de govèrn. Per tot aquerò mos cau un pais diferent, a on era convivècia sigue possible entà totes es persones que i viuem, a on se perseguisque ua qualitat de vida entà toti, en tot impolsar ua politica de integracion de totes es persones residentes en Aran. A on era participacion democràtica des implicats en cada sector, sigue qui prengue es decisions des accions a realisar en tot frenar era actuacion caciquil a que se mos a volut acostumar.

Entà aquerò mos cau un govèrn damb directrius clares que asseure era governabilitat des nòstes institucions. Açò en Aran sonque ac pòt realisar UNITAT D'ARAN-Partit Nacionaliste Aranés, perque era sua trajectòria de onra desa e de vincolacion ara tèrra, amassa damb era capacitat des sòns candidats n'ei ua fòrta garantia.

En aguestes eleccions viueram un moment istòric; eth dera implantacion deth Conselh Generau dera Val d'Aran, resultat dera luta de dotze ans per part de Unitat d'Aran. I auem lutat perque sabem qu'ei era soleta manèra de conseguir entà nòste pais un estat de benestar superior ath que a. Mès entà mèter en foncionament aquest Govèrn d'Aran mos cau eth supòrt dera majoria deth pòble aranés. Entà hèr foncionar Aran mos cau ua vision de futur que permete eth requilibrament deth pais e de toti es sectors econòmics deth madeish (toristic, ramadèr,...). Mos cau era vision de progrès e de participacion que sonque Unitat d'Aran ei capaç d'aportar entà artenher er auanç sociiau que correspon a un pais que a de entrar en Euròpa.

	Automóviles Folch
	
	
Avda. Marcatosa, s/n.	☎ (973) 64 01 86 64 01 27
Avda. Castiero, 18	64 17 49
25530 VIELLA (Lérida)	

→	
Restaurant ERA TORRADA	
COMIDAS DEL PAÍS ESPECIALIDAD EN TORRADAS DE ANCHOAS	
Major, s/n. - Tel. 64 11 50	CASARILH

ESPORT

Hèr d'Aran un centre d'Espòrts atractiu entàs vesins e entàs visitants, en tot desvolopar tot tipus de pràctica esportiva.

Impulsar eth Conselh d'Espòrts d'Aran coma organ assessor dera Conselheria, a on s'i representaran toti es sectors, e que serie qui designarie era linia d'actuacion deth Conselh Generau en materia esportiva.

Desvolopar er accés de toti es mainatges as espòrts pròpis d'Aran (esquí, montanhisme....) e facilità-les er acces a d'auti mès aluenhats (natacion, vèla....)

Desvolopar er atractiu esportiu d'Aran, per miei d'impulsar espòrts de naua creacion: parapente, Kayac, eca...

Incentivar eth sorgiment de campions esportius en espòrts de grana pràctica en Aran: esquí, futbol...

Collaborar e subvencionar totes es organizacions e clubs esportius presents en Aran entà que posquen hèr ua grana difossion der espòrt e posquen implantar ua pràctica qualitativa der espòrt en Aran.

Crear espais de practica esportiva en toti es pòbles d'Aran, pistes de fondo, piscines, pistes de espòrt, palai de gèu en Vielha, zònes d'escalada, itineraris, recuperar era Estacion de Esqui dera Tuca...

SERVICIS PBLICS E INFRAESTRUCTURES:

Milhora real des servicis de comunicacion, transpòrt, distribucion der aigua,...

Hilat de carretères: milhora deth paviment de totes es carretères locals en tot establir un plan d'enshampliment des madeishes.

Limpiesa, rehabilitacion e adequacion entà passejades a pè, en bicicleta o a shivau de toti es tròci que existissen deth Camin Reiau e des antics carrèrs que van d'uns pòbles as auti.

Creacion e implantacion d'un sistema racionau e imaginatiu de transpòrt public interior d'Aran que servisque tà escursar es distàncies, apropar es pòbles e desvolopar inte-

grament Aran.

Desbloquejar es aglomeracions de transit que se produisen durant era epoca der iuèrn entre Vielha e Baquèira per miei d'un sistema efectiu d'organizacion deth transit damb era constroccion de possibles variants. .

Aigua: completar era deficiènta distribucion der aigua en tota era Val d'Aran, en tot crear eth Conselh Regolador der Aigua d'Aran.

JOENESSA

Artenher ara participacion sociiau des joeni d'ua manèra integradora e gratificant entà eri e entà tota era societad.

Impulsar era organizacion dera Joenessa en tot facilitar era creacion deth Conselh Aranés de Joeni.

Facilitar intercambis europeus, viatges culturaus e d'estudi...

Incentivar era iniciativa d'actuacion juvenil, per miei de Convènis, Prèmis, Bèques....

Dar facilitats as joeni entara sua incorporacion ath mon deth treball, per miei de programes d'aprenentage professionau e incentivant era incorporacion de empresaris joeni.

Priorisar era permanença en Aran d'aqueri que ja i son residents o que i son vinculats per questions familiars en tot dar facilitats entara sua incorporacion laborau e professionau.

ECOLOGIA

Conservacion e proteccion dera riquesa naturau d'Aran.

Partint dera base de que era imatge paisatgistica ei er atractiu d'ua bona part deth torisme d'Aran:

Desvolopar ua politica de milhora dera madeisha, basada sustot ena limpiesa des bòsqui, camins forestaus e de montanha, airaus de leses e de esbargisser, vòres de rius e barrancs.

Restaurant

NEGURI

20 ANYS DE PRESTIGI E QUALITAT

Pas d'Arrò, 14 - ☎ 64 02 11 VIELHA

SANITAT E SERVICIS SOCIAUS

Contribuir ena continua milhora dera Sanitat Aranesa, en tot impulsar programes de prevencion e ua assisténcia sanitaria e sociau efectiva.

Relançament deth Programa Sanitari dera Val d'Aran coma forma més coerenta de milhorar era assisténcia sanitaria: programes de prevencion, de divulgacion sanitaria, etc..

Implantacion d'un programa de prevencion des drogodependéncias, en tot lutar contra eth progressiu consum dera droga en Aran entà artenher era erradicacion dera madeisha, sense estauviar medis.

Facilitar era estabilitat des professionals dera Sanitat en Aran damb incentivacions diuèrses.

Estudi dera ubicacion de nauï dispensaris d'atencion mèdica en diuèrsi pòbles d'Aran.

Potenciar era assisténcia sociau en toti es sòns aspèctes: atencion as deficients, assisténcia domicialiaria as persones d'edad, milhora der abitatge rurau, programes de luta antialcoolica...

Reestructuracion e ampliacion dera Residencia geriàtrica de Vielha e creacion de naues Residéncias (Baish Aran...) entà possibilitar era atencion a toti es nòsti vielhs.

ORBANISME E VIUENDA

Equilibrar eth creishement orbanistic en tot redactar eth Plan Generau. Promoir viuendes sociaus.

Equilibrar eth creishement orbanistic de toti es parçans d'Aran en tot artenher er equilibri de toti es sectors de produccion, entà que aprofite a toti es abitants d'Aran.

Impulsar era redaccion d'un Plan Generau.

Evitar es desastres orbanistics, que solen èster irreparables.

Promoir d'inmediat es viuendes sociaus que calgue en toti e a cadun des monicipis d'Aran entà que toti es abitants dera Val disposen d'ua viuenda digna e assequible.

AGRICULTURA , RAMADERIA

Supòrt ath trebalh dera pagesia.

Supòrt ath trebalh dera pagesia, en tot incentivà-lo, coma factor positiu ena conservacion deth paisatge e dera imatge d'Aran.

Facilitar estructures e canals de comercializacion dera produccion dera pagesia: carn, leït, truhes...

Ajudar ath desenvolopament dera empresa ramadèra e agricola tant ena forma tradicionau coma enes naues concepcions : SAT, Cooperatives, eca...

CULTURA

Consolidar er us dera cultura aranesa e ampliar er atractiu culturau d'Aran.

Treballar pera potenciacion der us dera lengua aranesa.

Crear er Institut d'Estudis Aranesi.

Impulsar ues relacions culturaus fluides damb Occitània.

Completar era descentralisacion deth Musèu dera Val d'Aran damb naues instalacions en d'auti pòbles d'Aran en tot instaurar ua manifestacion d'aguest tipus en cada terçon (Joaniquet en Vilamos...)

Desarrollar continues manifestacions culturaus, de dança, música, pintura, teatre...

Restauracion e difusion deth nòste romànic, en tot conservar eth patrimoni e converti-lo en un atractiu toristic més.

Impulsar guies e circuits toristics ath respècte.

Desarrollar uns mieis de comunicacion pròpis.

Profitar dera activitat culturau dera França més pròxima entà facilità-la as aranesi: assisténcia a concèrts, pèces de teatre, mostres pictòriques... en tot realisar un apropament culturau e afectiu a Euròpa.

POLITICA TORISTICA

Impulsar eth torisme de forma equilibrada desvol-

Restaurant Era Lucana

Especialidad en servicio a la carta con pescados y carnes frescas.
Situado en Vielha, Ctra. de Gausac-Edificio Creu de la Neu "Interior de Galerias"-Teléfono 64 17 98.

Emilio Calzada y Margarita Martínez

pant iniciatives en toti es ambits e dant supòrt a totes aqueres accions des particulars que vagen en aguesta linia.

Equilibrar er atractiu toristic entre toti es parçans de Aran: crear atractiu e riquesa toristica en toti es terçons aranesi. (Comèrç en Baish Aran, eca)

Crear nauï atractius entàs visitants d'Ostiu alongant era temporada pes puntes: camps de golf, parapente, escola de montanhisme, piscines, pista de gèu, banhs termals.

Impulsar era Estacion de Esqui Tuca...

Amparar tota iniciativa de desenvolupament toristic, dant supòrt ara empresa toristica publica e privada (famiars o mès granes)

Impulsar iniciatives entara conservacion der atractiu paisagistic d'Aran, base deth torisme d'ostiu: limpiesa de prats, rius, montanhes, espacis forestaus,... Crear circuits pedestres o de passeig, a pè o a shivau o en bicicleta.

Desvolopar activitats de tipus esportiu (olimpiades blanques, triatlons,...), culturaus (amassades internacionaus, certamens, visites organisades, festivaus de música, dança,...) que servisquen de atractiu.

Ajuda ara empresa otelèra familiar per miei de exencions fiscaus, subvencions, facilitats administratives, publicitat gratuita, eca...

Creacion deth Patronat Aranès de Torisme.

Promocion exterior d'Aran.

Facilitar informacion continua e assessorament a toti es comerçants d'Aran sus era viabilitat comerciau e indus-

triau dera nòsta tèrra.

Collaborar damb es organisacions de empreses toristiques existentes e de comerçants entà impulsar eth benefici econòmic d'Aran.

GESTION ADMINISTRATIVA E ECONOMICA DES AJUNTAMENTS E DETH CONSELH

Crear ua vertadera accion transparenta de servici ath pòble, as ajuntaments, as trebalhadors,...

Racionalisar era despena publica en tot revertir toti es dinèrs en benefici deth ben comun, implantant un sistèma de transparècia ena gestion, en tot dar participacion a toti aqueri afectats en totes es decisions que calgue prèner. Meter ua especiau atencion enes trebalhadors des institucions publicques dependentes dera administracion aranesa, en tot democratisar era sua foncion. e en tot crear ua continua dinàmica de incentivacion coma forma de entusiasmar eth trebalh per hèt public.

Impulsar ajudes e collaboracions continues damb toti es Ajuntaments d'Aran, en benefici des vesins. Impulsar es fosions e desfosions que reclamen es vesins (Segregacion d'Arties-Garòs...)

Reconeisher, impulsar e colaborar damb eth trebalh importantissim que estan desvolopant de forma desinteressada es Pompièrs dera Val d'Aran.

Impulsar es milhores economicques, laboraus e sociaus de toti es trebalhadors d'Aran, començant pes que trebalhen enes Ajuntaments e demès Institucions Publicques.

Hostal TURRULL

Especialidad en Paella
Comida Típica Aranesa
Calefacción Central

Camin Reiau, 11 - Teléfono 64 00 58 VIELHA

CÀRNIQUES i EMBOTITS
MONTGARRÍ

C/ Deth Casteth, 8 Tel. 64 09 59 25530 VIELHA (Val d'Aran)

HOTEL DELAVALL
José Arán Solé

Teléfono 64 02 00

VIELLA

Bar - Restaurant

Casa Manolo

Mesón Típico

**ESPECIALIDADES EN MARISCOS
ZARZUELAS Y PARRILLADAS
CARNES A LA BRASA
GRAN SURTIDO EN TAPAS CALIENTES**

TEL. 64 00 39 MANOLO I 25538 GAUSAC (Val d'Aran)
Tel. 64 17 52 MANOLO II 25530 VIELHA (Val d'Aran)

Documents

**Document adreçat al President de
la Generalitat de Catalunya,
publicat a L'ABELLA D'OR
a l'any 1931.**

La Vall d'Aran

Què és, què significa, què representa, l'esplèndida, la bellíssima Vall d'Aran? Heus ací el que trobareu, en síntesi, en l'interessant document adreçat al President de la Generalitat de Catalunya:

«Sr. President:

Els sotasignants, fills de la Vall d'Aran, residents de llarg temps a Barcelona, creiem complir amb un deure col·lectiu envers els nostres comarcans fent arribar fins a vós, com a digne President que sou de la reviscuda Generalitat, l'expressió del nostre sentiment polític davant el gran problema de la reestructuració de la personalitat històrica de Catalunya i ensems aportar també a la seva solució jurídica el nostre gra de sorra de les reivindicacions araneses, tan pregones, justes i sentides en la nostra terra com arreu de Catalunya les de la collectivitat catalana.

Per tal d'evitar tota interpretació maliciosa respecte a l'abast de les nostres reivindicacions, ens plau molt, senyor President de la Generalitat, de fer ben públic que som i entenem continuar essent aranesos, catalans i espanyols. Ningú de nosaltres pot ni vol ignorar que el sentiment general de la Vall d'Aran és sincerament català i espanyol, malgrat que la geografia, la ètnica, la lingüística, l'economia i la civilització han fet de sempre de la Vall d'Aran una terra gascona.

Els sotasignants es proposen, amb la publicació d'aquesta exposició, refermar encara més a la Vall d'Aran el sentiment de la doble unitat catalana-espanyola, però a la vegada desvetllar l'interès de tothom per tal que refaci la destroçada unitat aranesa, tal i com la formaren els nostres avantpassats fins als començaments del segle XIX.

Tan sols alguns curiosos erudits coneixen la fesómia històrica de la Vall d'Aran i el barroer despotisme amb el qual li suprimiren les llibertats que havien jurat respectar dotzenes de reis de totes les dinasties peninsulars. L'honorable ministre de justícia que anys enrera féu un estudi interessantíssim de les institucions i vida de la Vall d'Andorra, hauria pogut, gairebé amb el mateix contingut, intitular-lo «Institucions i vida de la Vall d'Aran».

La Vall d'Aran fou primer un territori disputat pels senyors feudals del Migdia de França (comtes de Cominges i del Bearn) i els senyors de la banda d'Espanya (comtes de Ribagorça i del Pallars). Més tard, es feren hereus dels seus suposats títols jurídics sobre la Vall els reis respectius d'Aragó i Catalunya i de França. En el moment del màxim expandiment imperialista dels reis d'Aragó en el Migdia de França, el rei En Jaume I el Conqueridor prengué possessió reial de la Vall i li donà el Primer Privilegi.

Però la primera vegada que la Vall d'Aran va

La caputxa és gentil... i escalfa, quan el fred encara és viu, pels Rams.

expressar-se lliurement per sobre la voluntat de reis i de senyors, fou l'any 1313, que vingueren a Barcelona els representants del Consell General de la Vall i al Palau de la Generalitat reconegueren com a llur sobirà el rei Jaume II, fallant d'aquesta manera el plet sobre el Senyoriu de la Vall que el rei d'Aragó sostenia amb Felip el Formós, de França. El reconeixement no es féu purament i simplement pels representants de la Vall, els quals presentaren a Jaume II el plec de privilegis dit la Querimònia, que és tota una constitució política i primada de la Vall, veritable recopilació dels costums seculars perfectament acomodada a la mentalitat i necessitat dels habitants de la Vall d'Aran. El rei Jaume II va acceptar els privilegis, jurà respectar-los per ell i tots els seus successors, i tan sols aleshores els representants del

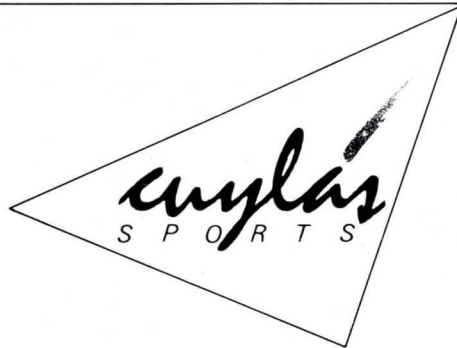

Ctra. Baqueira - Telf. 973-64 09 02
25599 ARTIES (VAL D'ARAN - LLEIDA)

Setó

PASTELERIA

BAQUEIRA
VIELLA y BOSSOST
(Val d'Aran)

BAQUEIRA BERET
25598 ALTO ARAN
973 - 64 50 34

VIA AUGUSTA 37
08006 BARCELONA
93 - 217 21 90

MAJOR 1
25530 VIELLA
973 - 64 14 42

BOULEVARD ROSA
Pº DE GRACIA 55 TDA. 96
93 - 216 04 67

Artigané

Restaurant típic aranés

ESPECIALITATS ARA BRASA
OLLA ARANESA, CIVET, GIGOT

Tel. (973) 64 01 89
PONT D'ARROS Val d'Aran (Lleida)

 Camping ARTIGANÉ, Bungalows, Piscina climatizada

Joan Casarayas

Roba i Calçat
Vielha - Tel. 64 15 03
Baqueira - Tel. 64 58 81
VAL D'ARAN

HOSTAL-RESTAURANT

Juan Caneján

Tel. (973) 64 80 31 C/. San Jaime, 27
Tel. 19-34-73 64 80 31 25540 LES (Valle de Arán)

Sant Jaume, 20
Tel. (973) 64 80 00
LES (Val d'Arán)

Consell General Aranès li ofrenaren pleitesia com a llur legítim sobirà.

L'any 1313 els aranesos refermaren el pacte d'unió fent-lo perpetu, en virtut del Privilegi del rei Alfons III, de no separar mai la Vall de la Corona d'Aragó. Quan més tard, l'any 1386, el rei Pere III volgué vendre la Vall a carta de gràcia al comte del Pallars, els aranesos tots, que no consideraven la seva terra com a territori de conquesta de cap rei, sinó espontàniament i voluntàriament catalana, s'aixecaren en armes

contra tal pretensió i feren recordar al rei desmemoriat que l'any 1385 ell mateix havia ratificat el privilegi del seu antecessor Alfons III. La seva unió voluntària fou encara més palesa l'any 1411, en què trobant-se vacant la corona d'Aragó per la mort del rei Martí i'Humà, la Vall d'Aran es trobà envaïda per la gent d'ar-

Tipus de la terra.

mes del comte de Cominges, que feren grans estralls de vides i béns. Els aranesos acudiren a la Generalitat demanant-li ajut, i com sigui que aquesta no es decidia a donar-li pretextant que la Vall d'Aran era cosa del reial patrimoni i no de la Generalitat, els dits comissionats pronunciaren aleshores davant dels consellers de Catalunya aquestes valeroses i nobles paraules:

La unió de la Vall d'Aran a la Corona d'Aragó i Catalunya fou, doncs, en els seus orígens una unió jurídica, voluntària i de sentiment. La unió es mantingué ferma molts segles perquè els reis servaren lleiament la constitució tradicional de la Vall d'Aran i les bases del pacte. Quan el primer Borbó, Felip V, destruï l'organisme polític de Catalunya i suprimí les seves llibertats, no es va atrevir a tocar les llibertats araneses que havien reconegut Jame II i els seus successors. Es més: les llibertats araneses foren suc-

cessivament ratificades oficialment «in totum» per tots els seus successors de Felip V fins a Ferran VII.

Tipus de la terra.

Les darreres ratificacions, ja parcials es feren durant el regnat d'Isabel II, per ço que fa referència al lliure domini i aprofitament dels boscos, i durant la regència de la reina Maria Cristina, quant a l'excepció tributària del paper segellat.

Les llibertats araneses moriren en néixer el règim constitucional i establir-se la

demarcació per províncies i partits judicials. D'aquesta malifeta n'han sortit com d'una caixa de Pandora tots els mals de la Vall d'Aran, que han acabat per desfigurar completament tota la seva gentil personalitat pirenenca. Els aranesos de començament del segle XIX no es reconeixerien pas en la seva terra i es creurien ressucitats en un altre indret del món si tornessin a la Vall d'Aran. Uns pocs exemples dels canvis donaran idea de la pertorbadora actuació d'un segle de despotisme burocràtic centralista.

A la Vall hi havia un sol Consell General i bailes de terçons. El Consell tenia atribucions absolutes per a tot el que fos el «bé de la Vall», segons expressió secular. Ara hi ha hagut 16 Ajuntaments subjectes a les Lleis municipals i... alcaldes de reial ordre.

A la Vall hi havia un Síndic General, espècie de Justícia Major, encarregat de la Defensa dels Privilegis, contra els desafurs del governador o dels mateixos reis. Ara, en lloc de Síndic, hi ha una eixam d'autoritats centrals i provincials que fan el que volen amb els interessos de la Vall.

A la Vall hi havia un sistema de repartiment de càrregues que era a la vegada comunista i patriarcal i no es coneixia altre tribut que el «gali del rei» (una mesura de blat per cada llar), per al sosteniment del governador i reconeixement de la sobirania catalano-

Bar
**LOS
PARRIWEOS**

GRAN SURTIDO DE BOCADILLOS
Y TAPAS VARIADAS

Avda. DETH-PAS D'ARRO, 5 - Galerías Giles - VIELLA (Lérida)

CASABLANCA

BOUTIQUE

Baños, 21
Tel. (973) 64 80 19
LES (Val d'Arán)

aragonesa. Ara hi ha sols el sistema d'impostos directes i indirectes.

A la Vall, els boscos, les aigües, les mines, tot era del comú, per l'aprofitament dels veïns, i com a fons de renda per a cobrir les necessitats dels pobles. Ara tots aquests béns patrimonials es donen per concessions, es controlen per funcionaris aliens, i dels seus rendiments la Vall no en veu res o gairebé res.

A la Vall hi havia entrades i sortides lliures de mercaderies a França, per tal de poder viure els seus habitants. Ara hi ha dressades dues Duanes, a Lès i Bosost, i tota una Companyia de carabiners que li costa a l'Estat deu vegades més del que recapta perquè els aranesos paguin drets de Duanes.

A la Vall hi havia un dret de Patronat exercit pel Consell per tal de presentar als fills de la Vall en les vacants de parròquies al bisbe de Cominges. Ara hi ha un bisbe de la Seu d'Urgell que fa el que vol.

A la Vall hi havia Casinos d'esbarjo, a Lès i a Portilló, que representaven un gros ingrés per als interessos públics de la Vall. Ara els francesos que tenen gust de despesar els diners al joc se'n van a Montecarlo.

Molts altres privilegis, àdhuc dels reis de França, tenia la Vall d'Aran, que el règim constitucional centralista esborrà sense cap respecte al dret públic, a la tradició i a les necessitats generals de la Vall d'Aran. Per això tots els membres del Consell General que l'any 1812 deien, com es pot llegir en el seu llibre

d'actes, que la Constitució que el governador els manava jurar portava la pertorbació a les institucions del país i atemptava a les seves llibertats i privilegis. no feien altra cosa que preveure el curs malfurat dels esdeveniments en el segle XIX. El diputat que en nom de la Vall va anar a Càdiz hi havia d'haver anat a fer la mateixa feina que els comissionats de l'any 1411 a la Generalitat de Catalunya i no votar una Constitució que era el dogall de les llibertats araneses.

I bé: ara que les coses han canviat tan profundament i que es veslluma una Espanya més gran recolzada damunt les varietats hispàniques, és també hora arribada que la nostra veu modesta sigui escoltada en el concert de totes les veus democràtiques d'Espanya i de Catalunya.

Demaneu que en el redreçament de les llibertats catalanes que s'han d'estructurar en la nova Generalitat reneixin també les llibertats araneses en tot ço que no trenqui la unitat catalana espanyola. El nou Estatut de Catalunya no pot ni deu ésser un Estatut centralista, sinó que en ell s'han de respectar les unitats comarcals històriques i vives, com la Vall d'Aran, permetent la reconstitució de les seves institucions i l'exercici de les seves llibertats, o sigui:

- 1.—Formació del Consell General de la Vall i restabliment del Síndic.
- 2.—Domini absolut d'aigües, boscos i mines a favor del comú de la Vall.

□ JAUME VILA SL
□ **INTERIORISME**

**INSTALACIONES HOTELERAS
EQUIPAMIENTOS COMERCIALES
PISOS - TORRES - APARTAMENTOS
TALLERES PROPIOS
PRESUPUESTOS SIN COMPROMISO**

Plza. Dr. Letamendi, 30 pral. 1.ª - Tels. (93) 451 04 47 - 451 09 24 - 08007 BARCELONA

Bar-Restaurante

"Antonio"

Ctra. del Túnel - Tel. 973 - 64 08 87
(Junto a Estación Servicio)

VIELLA (Lérida)

**PASTELERÍA MARJO
LIBRERÍA RUDA**

Avda. Castièro, 5
Teléfono (973) 64 00 50

Dir. Tel. ARANHOTEL
VIELHA (Lérida)

3.—Entrades i sortides lliures de mercaderies i de França.

4.—Concert econòmic pel pagament de les contribucions generals.

Ningú com vós coneix la Vall d'Aran i les particularitats de tot ordre de la seva existència. Els aranesos no obliden que vós, sense ésser el diputat de la Vall, s'aixecà més d'una vegada en el Parlament espanyol per tal de defensar-la contra l'abandó en el repartiment de la protecció de l'Estat.

Després de vós, en el sí de la Mancomunitat, la veu del diputat aranès senyor Nart seguí el vostre exemple amb gran profit per la Vall d'Aran.

En aquests moments històrics per a Espanya i Catalunya, no cal oblidar les lliçons de la Història ni els sentiments dels pobles. La Vall d'Aran s'uní lliurement a Catalunya, i ho féu en virtut d'un pacte que la Vall ha complert amb grans sacrificis. El pacte té la seva força en la nostra ferma voluntat de romandre catalans i espanyols, però demanem a tots, als de Madrid i als de Barcelona, que per la seva part servin el pacte secular. No ens interessa una Constitució teòrica com la de Càdiz, sinó que se'ns torni ço que fou nostre.

Som uns catalans i uns espanyols d'una terra girada tota cap a França. Retenint-la amb el cor i amb els braços i no féu que tinguem motiu de tornar a dir a la Generalitat de 1931 ço que deien els comissionats aranesos a la Generalitat de l'any 1411.

Barcelona, 21 de maig de 1931. — J. NART RODÉS, exdiputat de la Vall a la Mancomunitat i diputat provincial per Tremp-Viella. — Pel Centre Aranès, El president. — El secretari, J. SACAU.

GUSTAVO Mª Jose

Boutique
PETIT GOURMET

Restaurant
ERA MOLA

Pas d'Arro (Sapporo)
Tel. 64 17 87

C/. deth'Marrec
Tel. 64 08 68

VIELHA - VAL D'ARAN

Hostal-Restaurante
Portillón

Juan Safont Marqués

C/. PIEDAD y AGUA, 33 TEL. 973-648 231
BOSSOST (VALL D'ARAN-LLEIDA)

Borda Lúzia

Bar-Restaurant

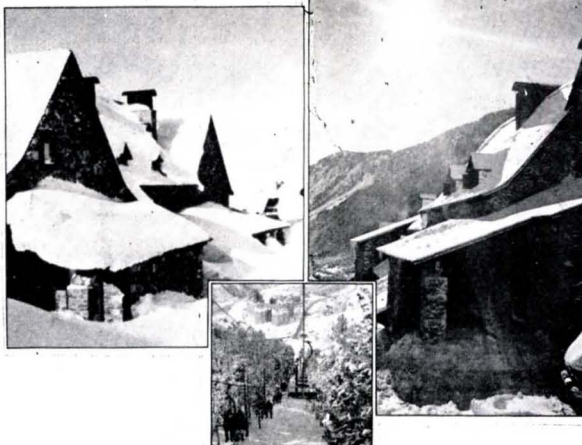
**ESPECIALIDAD EN TAPAS Y
CARNES A LA BRASA**

C/. SAN ROC, 2 TEL. 64 82 51 BOSOST (LÉRIDA)

FINCAS «EDELWEISS»

AGENCIA OFICIAL COLEGIADA. MIEMBRO DE LA ASOCIACION INTERNACIONAL DE PROFESIONES INMOBILIARIAS (F.I.A.B.C.I.)

VENTA DE APARTAMENTOS Y CASAS TÍPICAS
A PIE DE PISTAS Y EN EL ALTO ARAN

FERRAN PEUS I SERRA
Tels. (Int. 34) (Nac. 9) (73) 65 50 63/64 53 25
Tel. particular 64 53 10

BAQUEIRA-BERET/VAL D'ARAN-LLEIDA

EL TEATRO EN VIELLA

En la década de los años cuarenta, el teatro, en Viella, fue una de las actividades artísticas que más se cultivaron. Recuerdo, ahora, sus balbuceos en el mini-escenario instalado en un rincón de la sala de baile del Café Nuevo (Casa Pesa), en el que era una verdadera aventura montar una obra, dada su pequeña capacidad. Lo que se conoce por "telón de boca" era simplemente una cortina que separaba a los artistas del "respetable" y tendría unas dimensiones casi ridículas con una anchura de unos tres metros por dos de alto. Lo que llamaban "escenario" estaba montado sobre una tarima de menos de medio metro de altura y el aforo de la sala no llegaba a las sesenta personas. En este auditorio, con la mejor voluntad, presento el Grupo Escénico sainetes muy en boga en aquellos tiempos, entre ellos "En Joan Trapella", "Roncar despierto", etc. Lo anecdótico es recordar, ahora, que al final de las actuaciones, en alguna ocasión, como en los toros, algún espontáneo se lanzaba al ruedo, en este caso al escenario y nos sorprendía con alguna habilidad artística. Entre ellos nos viene a la memoria un mecánico de PFM que, mas de una vez, con habilidad de excelente rapsoda, recito el conocido poema "El dos de Mayo", con lo que dejaba a los espectadores tema para sabrosos comentarios para días sucesivos.

Hacia falta, por tanto, un Cine-Teatro. Pero antes de que este llegara aquel Grupo Escénico fue autorizado por el Ayuntamiento para montar en una de las amplias salas del edificio municipal, un escenario de regulares dimensiones donde, con una afición digna del mayor encomio, fueron montadas obras que exigían una gran dedicación por parte de los intérpretes. El éxito fue completo hasta el punto de que con su labor se hicieron merecedores de algún premio aunque se contentaron con los aplausos de su público que no les faltaron. Recordemos, por ejemplo, la representa-

ción de "La Enemiga", por no citar mas que a una de las muchas obras que representaron, todas ellas con decorados, vestuario, útiles y aderezos de guardarropia, exclusivamente alquilados en las mejores casas especializadas de Barcelona. Con ello la afición al teatro se extendió, e incluso los artistas trabajaban con más ilusión.

Más tarde se consiguió que por fin pudieran inaugurarse, en una función de gala, el magnífico Cine-Teatro de PFM ahora ya con instalaciones apropiadas y dimensiones extraordinarias. Modernas instalaciones en su escenario, tramoya, camerinos, aseos, etc. etc. y un amplio salón de platea con altílo de palcos y las filas de butacas escalonadas para aprovechar al máximo el aforo.

En este local, que sería ya definitivo, las representaciones teatrales fueron de más envergadura al tiempo que la madurez de los aficionados, adquirida a base de trabajo y de constancia, permitió emprender proyectos más ambiciosos. Entre aquellos actores de la época recordemos a los Señores Casan, Tremosa, Puntos, Solano, Gonzalez, etc. sin olvidar a las damas entre las que destacaron las Srtas. Rita Carvajal, Pepita Caubet, Rosa Mª Tremosa, Raimunda Rivera, Mª Teresa Sopena, Manolita Domínguez, Pilarín Sirart, etc. etc.

Sentimos tener que confesar que los años nos han hecho olvidar algunos nombres de aficionados que trabajaron desde los primeros momentos. Vaya para los citados y para quienes no hemos podido localizar en nuestros recuerdos, nuestra mayor admiración y nuestro aplauso.

Pero no podemos terminar este resumen extraído de nuestra memoria, ya

FIAT

NUEVO

4x4

SISLEY

Al nuevo Fiat 4x4 Sisley no le para nada ni nadie. No hay pista que se le resista con su motor Fire 1.000, doblemente fiable y económica. Se desplaza por la jungla de asfalto entre el tráfico con un movimiento ágil y veloz.

La aventura de los caminos sin asfaltar, de piedra, arena, barro, nieve y hielo son pistas blandas para un coche tan duro. El 4x4 Sisley sale de cualquier situación difícil con total seguridad. Posee un inclinómetro combinado (longitudinal y lateral), que te avisa de la oscilación del terreno, superando pendientes de hasta el 50%.

Su exterior de pintura metalizada es elegante y con carácter. Personalizado con la inscripción Sisley en la parrilla exterior, asientos, tapacubos y cinturones de seguridad.

Con el nuevo Fiat 4x4 Sisley podrás llegar siempre donde desees.

Es un todo terreno para la aventura.

SEAT

Automóviles Folch

LIBERTAD DE MOVIMIENTOS.

FIAT

Avda. Marcatosa, s/n. ☎(973) 64 01 86

64 01 27

Avda. Castiero, 18

64 17 49

25530 VIELLA (Lérida)

un poco enmohecida por el paso del tiempo, los numerosos éxitos de aquella Agrupación Artística de PFM que tantas sesiones de teatro nos ofreció.

Memorables fueron las representaciones de "El Divino Impaciente", "En Flandes se ha puesto el sol" y "El soldado de San Marcial". Todas ellas, como otras, que sería demasiado prolijo enumerar, interpretadas muy dignamente por un auténtico elenco artístico que puso en sus actuaciones lo mejor de su arte con una entrega total y encomiable. A todos ellos rendimos hoy, con estas líneas, un homenaje que hacemos extensivo a toda aquella juventud de entonces, seguidora del arte de Talia y cuyo recuerdo trae, a los que ya peinamos canas, una vez más, la añoranza de buenos tiempos con la dulce nostalgia que también tiene su encanto.

NOMAR SOTNUP

EFEMERIDES

15 de Mayo de 1.328.- Alfonso IV, en Zaragoza, Privilegio, en pergamino, en el que se ordena que las causas y pleitos del Valle de Arán se vean los viernes de cada semana y si aquel día es festivo, al día siguiente. Asimismo, que ningún capellán ni Baile puedan ser procuradores y que cada uno de los tres Bailes, tenga su sargento y que el Gobernador no pueda tenerlo.

17 de Mayo de 1.399.- Martin, en Zaragoza, concede a las Universidades (Concejos) del Valle de Arán y a cada una de aquellas, puedan reunirse en concejo en el lugar o pueblo que les parezca, sin permiso de ningún oficial real.

5 de Mayo de 1.595.- Real Sentencia, en pergamino, dictada por la Real Audiencia de Cataluña, en la que se establece que los oficiales del Valle de Arán, es a saber, el Gobernador y el Juez del Valle, deben ser catalanes, y que no pueden ser naturales de otro reino.

26 de Mayo de 1.632.- Viella, concordia, escrita en papel, entre los consellers y sindicos de la villa de Pont de Suert y los consellers del Valle de Arán, en la cual se estipula: que los araneses hayan de acudir cada año a la feria de Pont de Suert, en Pentecostés y que los de esta villa les hayan de dar viveres de pan, vino, carne y demás vituallas, conforme al precio que tengan en la villa, sin poder aumentar las paradas de las bestias, que no pagan: dando la hierba a seis reales quintal y la paja a dos reales el quintal y que durante dicha feria no puedan hacer ninguna confiscación ni tomar represalia o prenda de bienes o personas. Hecha en la villa de Viella, recibida de manos de Lorenzo Juan de Miguel, notario de Vilach.

16 de Mayo de 1.668.- Requesta presentada a instancia del Sindico del Valle de Arán, al Gobernador de Llavorsí, para que nos les haga pagar un nuevo impuesto de cinco reales, por carga de sal. Testificada por Pedro Jesse, notario de Arties.

Madrid, 19 de Mayo de 1.691.- Despacho o decreto, facultando a los de Arán, a traer de Francia doscientas mulas además de las mil que tenían concedidas, sin pagar derechos de contrabando.

4 de Junio de 1.336, Lérida.- Pedro IV- Privilegio por el cual se ordena al Gobernador del Valle de Arán, que antes de desempeñar el cargo, tiene que dar fianzas de que establecerá el tribunal de justicia, para reparar daños y perjuicios.

29 de Junio de 1.342, Lérida.- Privilegio Real escrito en pergamino por el Rey Pedro IV, por el que se dispone: que si alguno del Valle de Arán moría sin testamento, que los bienes que tuviere, si no tenía hijos y tenía padre, madre, abuelo, abuela o bisabuelos, o alguno de aquellos, los bienes inmuebles por cualquier manera adquiridos, que sean devueltos a la línea de donde prevenían o habían llegado dichos bienes, hasta el tercer grado de parentesco; excluidos los padres, madres, abuelos, abuelas, hermanos o hermanas, los bienes muebles pertenecientes al padre, madre, hermanos o hermanas, con tal que paguen los débitos del difunto.

Se establecía que los hijos de los capellanes sucedan a los padres abintestado, de igual manera que los legítimos, y no solamente a sus padres, sino a toda la parentela del padre. También se concedió que el marido y la mujer durante el matrimonio, puedan hacer donación, causa mortis, el mismo; si la mujer falleciera sin haber tenido hijos, que su dote vuelva a aquellos de donde la sacó, si muere sin testar.

6 de Junio de 1.399.- Real Privilegio concedido por el Rey Don Martin en pergamino escrito en el cual se confirma a los del Valle de Arán los Privilegios que tenían.

Barcelona, a 12 de Junio de 1.448 - Privilegio Real, en pergamino, por el cual se nombra Gobernador del Valle de Arán a Huguet de Puig de Pardiñes, caballero.

16 de Junio de 1.519.- Doña Juana y Don Carlos: Confirmación de Privilegios.

15 de Junio de 1.576.- Sobre el Castillo del Leó. Copia de una carta escrita por los consellers del Valle de Arán al Rey Don Martin, comunicándole que el Castell del Leó, se había quemado, y que el Valle se ofrecía a trabajar por su cuenta la reparación, tanto en el gasto que ocasionare como con peones, rogando a S.M. que les ayudara pecuniariamente.

5 de Junio de 1.580.- Carta de los Consellers al Virrey de Cataluña, notificándole que había fallecido el capitán Ferrer, castellano del Castell-Leó y que continuaban las obras del castillo.

Barcelona, a 30 de Junio de 1.599.- Confirmación de todos los Privilegios concedidos y en especial, los de franqueza de pago de derechos de lezda, pontaje y demás.

El Divino Impaciente

Pepita Caubet
Ramón Casan
Ricardo Puntos

FECSA AL CORRIENTE

MARZO 1991

Consumo y producción de energía eléctrica: durante el primer trimestre de 1991 han aumentado el 2,43%

El consumo baja un 4,51% respecto al mes de marzo del pasado año

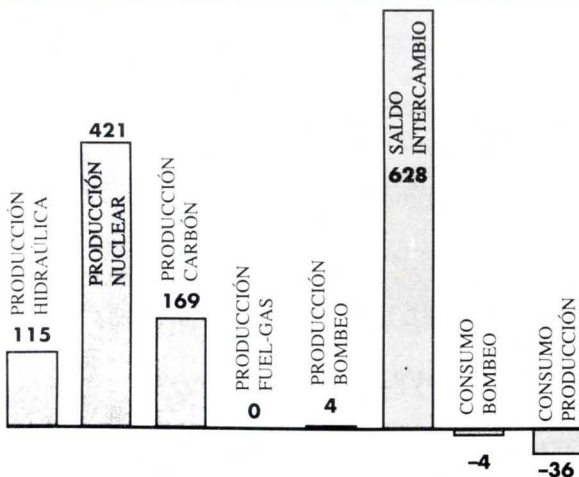
El consumo de energía eléctrica correspondiente al mercado de FECSA durante el mes de marzo ha sido de 1.238 millones de kWh (kilovatios hora), lo que supone una disminución del 4,51% sobre los 1.297 millones de kWh consumidos en el mismo mes del pasado año.

En los tres meses transcurridos desde el inicio del año y en comparación con 1990, dicho consumo ha registrado un aumento del 2,43%.

En cuanto a la producción de las centrales eléctricas, durante este mes ha sido de 687 millones de kWh, cifra inferior a los 709 millones de kWh producidos en el mes de marzo de 1990, lo que representa una disminución del 3,04%.

BALANCE DE ENERGIA (mill. de kWh)	1990	1991
Producción hidráulica	115	176
Producción nuclear	421	409
Producción carbón	169	98
Producción fuel-gas	0	0
Producción de bombeo	4	4
Producción total	709	687
Saldo intercambio	628	585
Consumo bombeo	-4	-5
Consumo producción	-36	-29
Energía puesta en red para abonados	1.297	1.238
Variación del consumo	10.35%	-4.51%

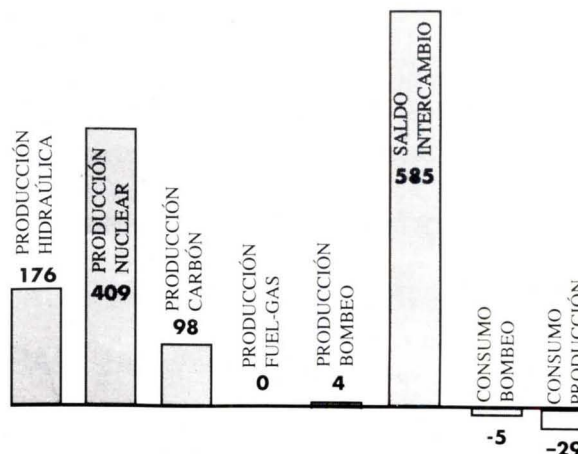
1990 VARIACIÓN DEL CONSUMO 10,35%

ENERGÍA PUESTA EN RED PARA ABONADOS

1.297 Millones de kWh

1991 VARIACIÓN DEL CONSUMO -4,51%

ENERGÍA PUESTA EN RED PARA ABONADOS

1.238 Millones de kWh

EXERCICIS CORREGITS DERA PRUMERA LEÇON.

1- Es articles definit deth tèx son:
es mèns amics, **es** amics de tostem, **eth** pòble, **eth** campanau,
era cançon, **era** nòsta, **er** hèt.

-Es articles indefinits son:
ua pipa.

-Es articles contractats son:
deth mèn treball, **pes** carrèrs, **dera** gran ciutat, **peth** camin,
entath castèth, **ena** ròca, **ath** deuant, **entath** cèu.

2- Era prononciacion corrècta de "MENS" ei (MES), prò i cau mèter era "N" muda per qu'aguesta apareish en singular e sense èster muda: "men".

3- Era paraula "CASTETH" s'escriu damb "TH" pr'amor que se formam derivats apareish era "R" remplaçant a "TH":
 casteret/casteron...

4- Er òme auie un polit relòtge.
 Era gojata non volie pas un libre.
 Eth camin qu'anaue entath bòsc ère estret.
 Es mainatges dormissen.
 Eth ueu dera garia non ei guaire gran.
 Pera hièstra se vedie er hum.

5- Ena plaça d'aqueth pòble i a ua polida glèisa.
 Vam entara/tara escola deth pòble.
 Vengui cantant peth camin.
 Peth carrèr baishaue er aigua.
 Pes prats i a fòrça bestiar.

EXERCICIS CORREGITS DERA DUSAUA LEÇON.

1- lhet / audèths / hilh / anhèths / aqueth / colaborar / caisha / pòcha / shada / arrehilhs / nhèu / dit / sinhau

2- horat / linçò / pòrta / açò / istòria / poma / òme / poder / blu / pujar / dempús / relòtge.

EXERCICIS CORREGITS DERA TRESAUA LEÇON.

1- sau / prestacion / foncion / naut / joenessa / parlava / audicion / huelha / huec / estimacion / mèu / romaue.

2- vedèra / cede / cantarè / molièra / cafteron / pès / carmissèra / alavetz / anhèth / aqueth / lhet / nhèu.

3- temps / pensament / cosins / torn / carn / tostem / present / camp / naut / carrèr / viuer / molt / germà / tostem.

EXERCICIS CORREGITS DERA QUATAUA LEÇON.

1- hiu / haria / des.hèir / horn / dehòra / hèsta / hemna / ahèr / hilha / hèr.

2- qualitat / guanhar / quate / aigües / qüestions / qualificar / pingüin / culhèra / quèir / pagar.

3- As de tier compde quan vages per aqueth camin.
 - Condi un conde ath mèn hilh petit.
 - Auem de compdar es mètres qu'auem entà poder hèr era casa.

ER HILAT MÈS COMPLÈT D'OFICINES DERA VAL D'ARAN

ÈM ATH SÒN SERVICI EN:

LES	Carrèr Sant Jaime, 18	Tel. 64 80 50
BOSSOST	Passèg de Eduardo Aunòs, 14	Tel. 64 82 48
VIELHA	Avenguda deth Pàs d'Arró, 7	Tel. 64 00 10
VIELHA	Montcorbison, 2	Tel. 64 01 07
SALARDU	Carrèr dera Mòla, 2	Tel. 64 58 83
BAQUEIRA	Edifici Campaliàs	Tel. 64 57 12

E ES 24 ORES DETH DIA EN ES CAISHÈRS AUTOMÀTICS DE TOTES ERES ENA VAL D'ARAN DES DE 1927

CAIXA D'ESTALVIS I PENSIONS DE BARCELONA

EXERCICIS CORREGITS DERA CINCAUA LEÇON.

1- quinze / prètz / casa / persona / pensar / representar / proposar / camisa / tretze.

2- gèssuda / passar / dançar / parçan / dissabte / condicion / cançon / fôrça / carniçssèr / doç.

3- hormatge, majestat, prètzi, comèrç, esfôrçi, races, dances, dètz, jamès, cagira, projectar, gojata.

.....

EXERCICIS CORREGITS DERA SIESAUA LEÇON.

1- prumèr, aranès, gascon, daurirà, anglès, pè, estàn, prètz, vedèth, territòri, lòc, perilhós, tastarè.

2- agraiment, veicle, paisi, lues, prüeres, reincidir, conseqüència, aigües, aigua, coèrent, lüer, qüestion.

.....

EXERCICIS CORREGITS DERA SETAUA LEÇON.

1- Eth l'ac portèc dimenge.
 - Tà què vies?
 - Eth mainatge ei mès dolent que tu.
 - As es pès massa grani.
 - Quan venguen preneràn ua copeta.
 - Vòlen minjar quauqu'arren.
 - Te pòrti laguens deth mèn còr.
 - Dempús anaram a cuèlher haragues.
 - Er audèth ei fôrça polit.
 - Aqueth òme non pronóncie ben es paraules.
 - No sabien aqueres cançons.
 - Entenen eth tapatge deth prumèr pis.

2- territòri, aranès, dider, nhèu, cèu, pròpies, istòries, preneràn, silenci, paciència, arribèc, viuen, humàuem.

.....

EXERCICIS CORREGITS DERA UEITUAUA LEÇON.

1- S'as vist aquerò, non ac digues.
 - S'auesses gana minjaries un shinhau mès.
 - Se n'auesses vergonha, non haries açò.
 - Se i vas non tornaràs.
 - Se'n cau de minjar, ja m'ac dideràs.

2- Qu'ac cau hèr atau.
 - Que i calerà anar.
 - Que'n veiram de causes aciù!
 - Qu'auries de vier deman.
 - Que'n prenes de bonbons!

.....

EXERCICIS CORREGITS DERA NAUAUA LEÇON.

1- L'auries de dider quauqu'arren ad aquera gojata d'aquiu.
 - M'ac calerie prèner aquerò.
 - T'auria de dider bèra causa.
 - Be i anaràs entà casa!
 - B'ac haràs deman!
 - Te'n daries compde s'estudièsses bèth shinhau.
 - Quauqu'un s'aurie de quedar.

2- S'entenes çò que te digui cara-te.
 - Dèisha-me çò que t'an dat.
 - Sonqu'er òme de Maria venguec.
 - En tot meté-le eth tricòt se queigüec.
 - Eth mèn germà a dètz-e-ueit ans e jo vint-e-quate.
 - Mo'n vam entà casa de sa mare.
 - Conda-m'ac çò que t'a dit.
 - Que'n cau hèr de causes tà poder estudiar.
 - Contemplà-te tostem ei un plaser.
 - D'aquerò que parles no'n sabem arren.

.....

EXERCICIS DE REPAS CORREGITS.

1- E'ra plaça d'aqueth pòble auie ua polida glèisa.
 - Venguie cada dia era gojata a condà-mos ua istòria.
 - Pèir minjaue tostem un hormatge fôrça bon.
 - Pera hièstra se vedie eth paisatge.
 - Er òme e era gojata èren maridats hège lèu un an.

2- Quan cansat deth mèn trebalh, me'n vau a passejar pes carrèrs dera gran ciutat, me'en brembi de tu.
 - Ath deuant se vedie eth pòble damb eth campanau que pujaue entath cèu.
 - Eth blu deth cèu se tornaue cada còp mès gris.
 - Anarè entara escòla peth camin vielh.

3- cèu, vedèth, aquera, ludenta, hèsta, saumeta, prumèr, cede, solei, bèra, audèth, castèth, bèth, trèma, corrècte.

4- horat, linçò, pòrta, portau, istòria, poma, pometa, òme, poder,

HOSTAL TALABART

Teléfono 64 80 11

LES
(Vall d'Aran - Lleida)

INDUSTRIAS
ANTONIO MADRID PAGAN

TRIPAS PARA EMBUTIDOS Y SUBPRODUCTOS CÁRNICOS
COMERCIO EN GENERAL
IMPORTACIÓN/EXPORTACIÓN

Tels. 64 82 36 y 64 82 20 - 25550 BOSOST
(Valle de Arán - Lérida)

pujar, blu, dempús, hormatge, prumèr, sau, auelha, territòri, Garona, condicion, posicion, huelha, oelha, soent, joen, toti, bona, gojata, audicion, propòsta, còrrer.

5- conseqüència, qüestions, poèta, següent, lüèr, coèrent, país, paísi, lua, lues, oelha, huelha, jesuïta, quate, prüèra, poèsia, agrair, construir, influència, pingüin.

6- quan, romaniques, qualitat, quate, qualificar, quadrat, cuèlher, deuant, mond, tostemp, aguest, aqueth, camp, carn, horn, germà, cosins, carrèrs, condicions, cantar, préner, mès, vesins, informacions, bèth, quauqu'arren, quatorze, caud, torn.

7- gessuda, braç, dançar, amassa, plaça, persona, possible, classe, parçan, carnisser, dissabte, caça, vesia, doça, doces, sabata, força, açò, condicion, realisar, caçar.

8-prètzi, tretze, dètz, exercici, cantatz, nhèu, vedèth, anhèth, caushigar, pòcha, gojata, jamès, auelhes, cunhèra, punh, hormatge, des.hèir, coèrent, dehòra, en.hornar, exàmen, viatjar, castèth, aqueth, horat, fronterèr, aparèisher, sinhau, mainatges.

9- trenta tres
vint-e-cinc
quaranta cinc
ueitanta sies
noranta quate
mil dus cents trenta
quate cents cinquanta
cinc mil dus cents seishanta cinc
dètz-e-sèt
vint-e-nau

10- tostemp, tamb, alavetz, quauqu'arrès, colaborar, sollicitar, collègi, aquerò, pr'amor, totun, parlava, lèit, content, cantant, tabé, tanpòc, no, donques, haria, quauqu'uns, aué.

11- Non tenguec compde e se hec mau ena cama.
- Aqueth conde que m'acabes de condar ei entà mainatges mès petiti que jo.
- Es compdes dera empresa non gessen cap redoni.
- Eth secretari hè compdes damb era maquina de compdar.

12- Er aranés ei era nòsta lengua. Parlar era nòsta lengua serà beneficiós entà toti es aranesi pr'amor que serà eth miei de comunicacion mès utilizat en Aran. Aprèner er aranés ena escola ei plan important, ja que seràn es mainatges es que dempús en casa damb era familia e en carrèr damb es amics se'n serviràn de çò après e artenheram una situacion optima tà qu'eth nòste aranés se conserve. Calerà donques er esfòrc de toti e sustot eth des científics e expèrts en qüestions lingüístiques.

13- En mèn pòble i a ua glèisa força polida. Ei d'estil romànic. Des de hè tres o quate ans viui en casa des mès pares. E tu, a on ei que viues? Quauqu'arrès de vosati aurà de porfàr minjar.

Treballar non m'agrade bric. Des deth hons dera val se pòt veir era Garona. M'agraden molt es istòries deth temps vielh. Tà que as vengut se se pòt saber?

.....

Con Reservados de 4 a 6,
y de 12 a 15 personas

Restaurant **Es Pletieus**

Carretera de Viella a Baqueira Tel. (973) 64 07 90
ESCUÑAU - VALL D'ARAN - LLEIDA

ELECTRONICA M. PERALES

IMAGEN Y SONIDO - TV -
EQUIPOS MUSICALES - ANTENAS COLECTIVAS
TV SATÉLITE - REF. VIDEO PROF.

PAS D'ARRO, 54 (APARTAMENTOS SAPPORO III)
TELÉFONO 64 15 60 VIELHA
TELÉFONO 64 16 11 ARTIES

Restaurant **CAL MANEL**

Ctra. a Francia, Km. 6
Tel. 973 - 64 11 68

25537 PONT D'ARROS-Lleida

RINAYA

TODO EN
ARTÍCULOS
DE
DEPORTE

Av. Pas d'Arrò, 38 (Galerias)
Tel. 64 16 58

25530 VIELLA

LA RADIO MUNICIPAL TE DRET A VIURE

Després de més de 10 anys de treball constant per potenciar i donar a conèixer la realitat i finalitats de les emissores municipals, hem arribat a la fase final de la legalització, i el Congrés de Diputats ha aprovat ja una llei que satisfà en bona mesura les aspiracions de la comunicació pública local.

Però en tot el procés viscut aquests anys ha anat quedant de manifest que l'obstacle principal a la viabilitat de la ràdio municipal venia dels sectors més durs de la ràdio privada, que han anat imposant en el sector els seus punts de vista més agressius, presentant la ràdio municipal com un perill per a la llibertat d'informació, justament el contrari del que és: una alternativa basada en la participació dels ciutadans i en el protagonisme dels pobles, viles i comarques.

Davant del creixent dinamisme i creativitat de la ràdio municipal, els sectors més influents de la ràdio privada han liderat successives campanyes, destinades inicialment a obtenir la prohibició de l'existència mateixa de les emissores municipals, i després i al comprovar que això no era possible, a penar-les o ofegar-les tallant la font de subsistència de la publicitat.

Ara, com s'informa públicament (vegeu premsa del 17 de febrer), la Asociación Española de Radiodifusión Privada prepara una massiva campanya, per fer tornar enrera la llei d'emissores municipals, i imposar novament la prohibició de publicitat.

Per tot això, i davant l'anunciada campanya hostil de la ràdio privada, EMUC

manifesta:

1- La ràdio municipal és un dret basat en la Constitució i en la llei de Bases de Règim Local, un dret dels ciutadans de disposar d'informació suficient sobre la realitat local, i inscrita dins la obligació dels ajuntaments de facilitar la informació i participació dels habitants del municipi. La ràdio municipal és un dels mitjans més idonis per a aquestes finalitats.

2- Atès que la majoria d'ajuntaments -especialment els de les poblacions que per les seves característiques més necessiten la ràdio local- no disposen de recursos suficients per afrontar tot el cost d'aquest servei, és imprescindible deixar obert el seu finançament a través de la publicitat.

3- El mateix comerç local no pot accedir a les grans cadenes, mentre la ràdio municipal és el mitjà adequat per la promoció econòmica de la pròpia comarca.

4- Pensem que és un error de la ràdio privada el pensar que la publicitat que va a la ràdio municipal redueix el pastís "que correspon a la ràdio privada", ja que es tracta de mitjans diferents i d'àmbits diferents. Segurament l'autèntica preocupació està en la porció d'audiència que pren la ràdio municipal, però en el joc lliure del dial l'oient està obert a totes les opcions.

5- Demanem a la ràdio privada una actitud oberta d'acceptació i de col·laboració, en lloc d'aquestes accions agressives contra la ràdio municipal i en general contra la ràdio pública.

6- Confiem plenament en que els diferents grups parlamentaris del Senat, donaran la seva aprovació al text aprovat pel Congrés, consolidant així un dels fenòmens de comunicació més genuïns i més progressistes del nostre país, arrelat en cada poble, vila i ciutat, i una important de l'aprofundiment democràtic.

23 de febrer de 1991

Benvolguts Senyors,

Primer de tot enhorabona per la seva revista ja que, estant de vacances a la Val d'Aran, em va arribar un exemplar d'ella a les meves mans, el num. 30, on dins la secció d'activitats hi havia la nauaua leçon, de lingüística aranesa, la qual cosa em va entusiasmar molt, per tant la intenció d'aquesta carta, era de demanar-lis si fos possible els exemplars de la revista on surten lliçons d'aranès, ja que estic molt interessat en la seva llengua.

I si no fos demanar-li molt, els agrairia m'enviessin a partir d'aquesta data un exemplar dels nous de que surtin cada dos mesos.

Agraint la seva atenció. Atentament,

EMILI CABARROCAS I ILLA

CARTA DUBERTA DERA DIRECCION D'ARAN AS SONS LECTORS

Damb aguest numerò, "ARAN" comence eth sòn quatau an dera sua dificila e solitària, més segura e exemplar caminada.

"ARAN" neishec d'ua voluntat de complir damb era responsabilitat adquirida d'ues eleccions municipals enes que ua part de votants depositèren era sua confiança en quini sabien que non les deceberien. Açò adquirís doble valor quan se desvolpe l'aguens dera demagògia e ipocresia que compòrte un procès electorau. Pera sua relacion en temps en aguestes dates plan importantes, ei digne rebrembar eth motiu dera sua existència.

Es finalitats d'aguesta publicacion, nomentades en repetides ocasions, an estat, des deth sòn primèr moment, aufrir un miei informatiu capaç de demostrar damb era sua labor era defensa des pluralitats d'opinion, tot amassant tanben es que podessen èster contràries ara pròpia direccion. Aguesta finalitat informatiua auie de compartí-se damb ua auta finalitat non mens importanta, era de promocionar era nòsta lengua en sentit dera acceptacion unanima e en dera aplicacion de metòdes més adaptats ara realitat.

Personalment creigui que entà dirigir ua publicacion plurau an de deishà-se de costat es condicionalitats que volien dider un clar sometiment, per aquerò s'a trincat era colaboracion d'entitats institucionaus, ce que comportauè renonciar a possibles subvencions econòmiques e aportacion informatiua. Tot aquerò a cambi de mantier es nòsti criteris d'igualtat de possibilitats d'opinar entà tott es que ac desirèssen hèr a trauèrs d'aguesta publicacion.

Laguens d'aguest contèxte non servissen es teories damb es quaus bèth un excusauèra era sua incondicionalitat ara normatiua oficialisada comparant-ac damb era problematica que en sòn dia auèc eth procès d'implantacion deth catalan. Creigui que Aran ei massa petit e fragil entà permeté-se eth luxe d'auer e mantier posicions reaccionàries en aguest tèma dera lengua. Per aquerò eth nòste primèr objectiu siguec provocar un acòrd socialu practic e sajar d'arténher era acceptacion d'ua normatiua ortografica der aranes pes membres en desacòrd dera Comission entara normatiua ortografica der aranes e es sòn simpatisants. Tot açò dèc lòc a que se hèsse ua jornada de treball convocada per alcalde de Les eth 25-6-88, sus apropament de criteris d'aguesta normatiua ortografica, ena que un còp exposadi es punts de vista des assistents, se decidic de mantier aguesti gestes d'apropament e sollicitar des parts en desacòrd qu'e-laborèssen un document de treball en suport des sues propòstes. Siguec eth darrèr acte dera possible unificacion.

En camp dera aplicacion de metòdes de promocion lingüística més adaptats ara realitat, me remeti ara editoriau de "ARAN" nr.... Se eth publicat a d'acceptar un procès lingüistic, ei lògic que coneishe es sòn quantatges coneishent era diuersitat.

Me semble, per exemple, plan apropiada e de besonh ua publicacion com "TOTT", més pensi que més leu ei dirigida as "dejà promocionats", e entàs "per promocionar", qu'aurie d'èster era preocupacion prioritària, pensí qu'ei més adequat eth metòde d'exposicion de tèxtes que "ARAN" a com pròpi, ei a dider, a dobla colomna aranes e castelhan. Damb açò "ARAN" sage d'arténher que era grafia aranesa destaque sense era perilhosa influència deth catalan, ath madeish temps que complis damb era sua foncion sustot informatiua. Cride era atencion que, precisament ara en epòca electorau, agen gessut Huelhetons d'informacion municipaus de formacions politiquas impresi damb aguest metòde.

En transcòrrer dera vida de "ARAN", es grops politics aranesi de major representativitat l'an guardat damb ua cèrta mefidamça er arrepvereri que ac ditz plan ben: "El ladrón se cre que todos son de su condición". Açò a hèt que força còps non se podesse aufrir as nòsti lectors, com auessem desirat, ua debatuda informacion dera gestion politica realisada dera que podien auè-se trèt plan grani profits socials. Aguesti grops politics non mos an aufrít aguesta ocasion. S'estimen més editar es sues informacions en sòn huelheton partidista sense dret a replica e còste çò que còste des pòches des vesins contribuent, abantes que colaborar ena estabilitat e continuitat de "ARAN".

Pròvoque ath còp vergonha e pòur pensar que era nòsta comunitat ei destinada a èster administrada pes que pensen atau, e que era ipocresia e era prepotència que auè per auè dominen en Aran, hèsqen impotentes es desgraciadament pògues iniciatiues de cambi ena nòsta conviuença socialu que posquen prèner forma.

Torun, "ARAN", s'a hèt damb ua estructua establa e, tostemp que mantengue es sòn criteris pluralistes, damb grans possibilitats e milhorar e realizar un gran servici ara nòsta societat aranesa, damb o sense era colaboracion des monopòlis politic-partidistes que govèrnen. Ei per aquerò que, un còp arthenudi es objectius fondacionaus, auem era responsabilitat de deishar que "ARAN" complisque damb eth futur qu'a se l'a volut dar des d'un començament, deishant que seguísque eth sòn camin progresista e que s'adapte as circumstàncies de cada moment. Entà cobrir aguestes finalitats, çò primèr qu'auem d'evitar ei qu'arribe a convertí-se en ua publicacion personalista, per çò qu'ei de besonh renauir era actua direction. Damb aguest fin, convocam des d'aguestes linhes ua amassada de colaboradors e simpatisants que volguen participar en futur d'aguest miei de comunicacion. Aguesta trobada la celebraram entàs 20 ores deth diuendres dia 31 de mai en locau deth càmping Artigane deth Pont d'Arròs, e er òrden deth dia serà eth següent:

- 1- Exposicion estructural dera publicacion.
- 2- Situacion economica.
- 3- Perspectives dera publicacion.
- 4- Renauiment Conselh de Direccion.
- 5- Suggestències ara naua direccion.

En tot demanà-vos ua maxima assistència, dongui un aute còp es gràcies as qu'an permetut damb era sua colaboracion, e sense dubte seguiran col·laborant, entara continuat d'"ARAN", e en definitiua, deth progrès e milhor conviuença en nòste peti país.

Enrique Vidal, DIRECTOR

VAL D'ARAN

LAUARIA
LAVANDERIA

Zonerik

BUGADERIA
TINTORERIA

NETEJA EN SEC
PRESSING

COMPLEJO

ELURRA

¡ ENTREGA RAPIDA !

TODO TIPO PRENDAS DE VESTIR

ANORAC'S, TRAJES SKI...
LENCERIA, COLCHAS...
TRAJES NOVIA, 1.ª COMUNION..
CORTINAS, MANTAS...
SACOS DE DORMIR...
ALFOMBRAS, MOQUETAS...
TAPICERIAS COCHE...
LIMPIEZA APTOS., CASAS...

RECOGIDA Y REPARTO A DOMICILIO

¡ CONSULTENOS !

TELEFONO 64 09 54

11 AÑOS A SU SERVICIO

HORARIO DE 9 a 9 HORAS - TODOS LOS DIAS

CARTA ABIERTA DE LA DIRECCION DE "ARAN" A SUS LECTORES.

Con este número, "ARAN" inicia su cuarto año de su difícil y solitaria pero segura y ejemplar andadura.

"ARAN" nació de una voluntad de cumplir con la responsabilidad adquirida de unas elecciones municipales en las que una parte de votantes depositaron su confianza en quienes sabían que no les defraudarían. Ello adquiere doble valor cuando ello se desarrolla dentro de la demagogia e hipocresía que comporta un proceso electoral. Por su relación en el tiempo en estas fechas decisivas, era digno recordar el motivo de su existencia.

Las finalidades de esta publicación, mencionadas en repetidas ocasiones, han sido, desde su primer momento, ofrecer un medio informativo capaz de demostrar con su labor la defensa de las pluralidades de opinión, incluyendo en ellas las que pudieran ser contrarias a la propia dirección. Esta finalidad informativa debía compartirse con otra finalidad no menos importante, la de promocionar nuestra lengua en el sentido de la aceptación unánime y en el de la aplicación de métodos más adaptados a la realidad.

Personalmente creo que para dirigir una publicación plural deben rehusarse las condicionalidades abocadas a la correspondiente sumisión, de allí la rotura de colaboración de entidades institucionales, lo que comportaba renunciar a posibles subvenciones económicas y aportación informativa. Todo ello a cambio de mantener nuestros criterios de igualdad de posibilidades de opinar para todos los que lo desearan hacerlo por medio de esta publicación.

Dentro de este contexto no sirven las teorías con que algunos excusaban su incondicionalidad a la normativa oficializada comparándolo con la problemática que en su día tuvo el proceso de implantación del catalán. Creo que Aran es demasiado pequeño y frágil para permitirse el lujo de tener y mantener posiciones reaccionarias en este tema de la lengua. Por ello, nuestro primer objetivo fue provocar un acuerdo social práctico y agotar las posibilidades de conseguir la aceptación de una normativa ortográfica del aranés por los miembros en desacuerdo de la "comisión para la normalización ortográfica del aranés" y sus simpatizantes. Todo ello redundó en una jornada de trabajo convocada por el alcalde de Les el 25-6-88, sobre acercamiento de criterios sobre esta normativa ortográfica, en la que una vez expuestos los puntos de vista de los asistentes, se decidió mantener estos gestos de acercamiento y solicitar de las partes en desacuerdo que elaboraran un documento de trabajo en apoyo de sus propuestas. Fue el último acto de la posible unificación.

En el campo de la aplicación de métodos de promoción lingüística más adaptados a la realidad, me remito a la editorial de "ARAN" núm. 29. Si el público debe aceptar un proceso lingüístico, es lógico que conozca sus alcances y ventajas conociendo la diversidad. Me parece, por ejemplo, muy apropiada y necesaria una publicación como "TOTI", pero creo que está dirigida a los "ya promocionados", pero para los "por promocionar", que debería ser la preocupación prioritaria, creo que es más adecuado el método de exposición de textos que "ARAN" tiene como propio, es decir, a doble columna aranés y castellano. Con ello "ARAN" intenta hacer que la grafía aranesa sea más llamativa sin la peligrosa influencia del catalán, al mismo tiempo que cumple con su función esencialmente informativa. Llama la atención que, precisamente ahora en época electoral, hayan salido boletines de información municipales de formaciones políticas impresos por este método.

En el transcurso de la vida de "ARAN", los grupos políticos araneses de mayor representatividad le han mirado con recelo y cautela. El dicho dice bien "El ladrón se cree que todos son de su condición". Ello a repercutido en no poder ofrecer a nuestros lectores, como hubiéramos deseado, una debatida información de la gestión política realizada de la que podían haberse sacado provechos sociales insospechables. Estos grupos políticos no nos han ofrecido esa ocasión, prefieren editar sus informaciones en su boletín partidista sin derecho a réplica y cueste lo que cueste de los bolsillos de los vecinos contribuyentes, antes de colaborar en la estabilidad y continuidad de "ARAN".

Provoca a la vez vergüenza y miedo pensar que nuestra comunidad está destinada a ser administrada por los que piensan así y que la hipocresía y la prepotencia que hoy por hoy dominan en Aran, hagan impotentes las desgraciadamente escasas iniciativas de cambio en nuestra convivencia social que puedan tomar forma.

Sin embargo, "ARAN", se ha hecho con una estructura estable y, siempre que mantenga sus criterios pluralistas, con grandes posibilidades de mejorar y realizar un gran servicio a nuestra sociedad aranesa, con o sin la colaboración de los monopolios político-partidistas que gobiernen. Es por ello que, una vez cubiertos los objetivos fundacionales, tenemos la responsabilidad de dejar que "ARAN" cumpla con el futuro que ha querido dársele desde el principio, dejando que siga su camino progresista y que se adapte a las circunstancias de cada momento. Para cubrir estas finalidades, lo primero que debemos evitar es que llegue a convertirse en una publicación personalista, por lo que es necesario renovar la actual dirección. Con este fin, convocamos desde estas líneas una asamblea de colaboradores y simpatizantes que quieran participar en el futuro de este medio de comunicación. Este encuentro lo celebraremos a las 20 horas del viernes día 31 de Mayo en el local del camping Artigané del puente de Arrós, y el orden del día será el siguiente:

- 1- Exposición estructural de la publicación.
- 2- Situación económica.
- 3- Perspectivas de la publicación.
- 4- Renovación consejo de dirección.
- 5- Sugerencias a la nueva dirección.

Con el ruego de una máxima asistencia, doy nuevamente las gracias a los que han permitido con su colaboración y sin duda seguirán colaborando, para la continuidad de "ARAN" y en definitiva, del progreso y mejor convivencia en nuestro pequeño país.

Enrique Vidal, DIRECTOR

Mi distinguido amigo:

He leído con el gran interés de siempre el nº 31 de su revista y me permito felicitar a Nomar Sotnup por las interesantes "Efemérides" en la sección "Era Nosta Istoria", algunas de las cuales me han permitido ampliar mi fichero sobre documentos del Valle.

Encuentro unas disparidades con algunas de mis fichas (me he guiado por el "Índice" de Abizanda, en muchos casos) por lo que agradecería publicase esta carta, rogando a su docto colaborador tenga la amabilidad de ayudarme:

- 1) Felipe III: tengo anotado que las cartas del Virrey se despacharon desde Zaragoza el 17 de mayo de 1624, en cumplimiento de un Real Decreto dado en El Pardo el 11 de enero de ese mismo año.
- 2) Juan I: tengo anotado que el privilegio de no poder separar Aran de la Corona, confirmado el 1 de marzo de 1387, fue dado en Barcelona, en lugar de Monzón.
- 3) Juan I: tengo dudas sobre el año de la confirmación de privilegios en Perpignan el 22 de marzo de 1396, pues creo que este Rey murió durante una cacería en Foixa en mayo de 1395.
- 4) Martín: tengo anotado que el privilegio de 24 de abril de 1400 incluía Marimanya y agradeceré confirmación.
- 5) Felipe IV: tengo anotado el día 11 de marzo de 1650 como fecha de la confirmación de privilegios, en lugar del día 31.
- 6) Impuestos: tengo anotado el nombre del Síndico como Ramón Moga, en lugar de Miguel Moga.
- 7) Sentencia arbitral: tengo anotada la fecha como 7 de marzo de 1670, en lugar del 12.
- 8) Felipe IV: tengo el 12 de enero de 1676 como fecha de la Real Carta al Gobernador General de Aragón, en lugar el 31 de marzo.

Muy agradecido de antemano a ambos, le saluda atentamente.

Melquiades Calzado de Castro

VENDO piso en Cambrils puerto.
Precio 6.000.000. Amueblado. 2 habitaciones.
Llamen Telf. 973/ 27 06 56. Horas Oficina.

COMPRO CASA (Vall d'Aran)
- No adosada
- Preferible CASA ARANESA con jardín
- Separada de vecindad, mínimo 50 mts.
RAZON: Sra. Conchita. Telf. 93/ 209 18 80
(De 21 a 23 h.)

YANNA

LENCERÍA
MERCERÍA

C/. Mayor, 6 y 12 - Tel. 64 07 14 - VIELHA

**Bar
VIDAL**

COMIDAS
BOCADILLOS

CARNICERÍA - CHARCUTERÍA

Sedano

TELÉFONO ALMACÉN 64 14 77

TEL. 64 15 43 - SUPERMERCADO COMPRE BIEN - VIELHA

TEL. 64 57 10 - SUPERMERCADO BESO - BAQUEIRA

TEL. 69 05 66 - SUPERMERCADO COMPRE BIEN - PONT DE SUERT

BODYSPORT

Mestre Nicolau, 13 bis
Tel. 200 26 11
08021 BARCELONA

Apart. Sapporo II
Tel. 64 04 44
VIELLA (Vall d'Aran)

Eth-paum - La huerta
Restaurant

PLAÇA DE L'ESGLÉSIA S/N.- TEL. 64 09 52 - BETREN - VALL D'ARAN

TORRES PONS, S.A.

SEMPRE AL VOSTRE SERVEI!

**SERVEI D'AUTOCARS I MICROS
DISCRECIONAL I FIXE**

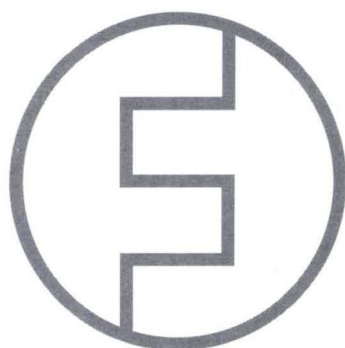
- FABRIQUES
- ESCOLARS
- SORTIDES NACIONALS i INTERNACIONALS

TELEFONS: 973 - 39 01 18 - 39 06 42 - FAX: 973 - 39 16 07

VIUER MIELHOR EN TOT SARRAR UN BOTON

*Ena Val d'Aran era electricitat
ei era soleta energia
capable de dar tot çò que eth sòn
larèr a de besonh.*

E non ei cap era mès cara.

SPFM
GRUP FECSA

BAQUEIRA/BERET

**TEMPORADA
1990-91**

Diciembre

					1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30
31						

Enero

7	8	9	10	11	12	13	
14	15	16	17	18	19	20	
21	22	23	24	25	26	27	
28	29	30	31				

Febrero

4	5	6	7	8	9	10	
11	12	13	14	15	16	17	
18	19	20	21	22	23	24	
25	26	27	28				

Marzo

4	5	6	7	8	9	10	
11	12	13	14	15	16	17	
18	19	20	21	22	23	24	
25	26	27	28	29	30	31	

Abril

1	2	3	4	5	6	7	
8	9	10	11	12	13	14	
15	16	17	18	19	20	21	
22	23	24	25	26	27	28	
29	30						

Mayo

6	7	8	9	10	11	12	
13	14	15	16	17	18	19	
20	21	22	23	24	25	26	
27	28	29	30	31			

TEMPORADAS

Promoción
Baja
Media
Alta
Fin de Año/Reyes
Semana Santa

DICIEMBRE

31 Bajada de Antorchas

ENERO

3 Concierto de Música Clásica en la Iglesia de Baqueira
26 y 27 Gran Premio Vall d'Aran
5 Cabalgata de Reyes
12 y 13 8ª Trofeo Ciudad de Sabadell

19 y 20

Carrera de Perros de Trineo y Pulka. Premio Baqueira/Beret

FEBRERO

3 14a. Marxa Beret
4 y 7 Campeonatos de España Universitarios
9 y 10 Trofeo Ceva
8 y 12 Carnaval en la Nieve

17

Trofeo Ceva Alevines
Trofeo RR.TT. Lleida de Fondo
24 Trofeo Lancia

MARZO

3 Trofeo RR.TT. Lleida Esquí Alpino
9 y 10 Campeonatos de Cataluña Absolutos

ABRIL

Triathlon Blanco
Bajada de Cachorros